

PÄIVITETTY MUISTIO OSAKSI ECOFIN-NEUVOSTOPAKETTIA**Perusmuistio - ECOFIN-neuvosto 14.3.2023, Bryssel; 4. Finanssipoliittinen ohjaus vuodelle 2024**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 14.3.2023

Eduskuntatunnus

E 20/2020 vp., E 23/2021 vp., EJ 1/2022 vp.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvostossa on tarkoitus käydä näkemystenvaihto komission 8.3.2023 julkaiseman tiedonannon pohjalta finanssipoliittisesta ohjauksesta vuodelle 2024. Komissio on julkaissut vastaavan tiedonannon muutamana edellisenä vuotena. Euroryhmä laatii komission tiedonannosta julkilausuman, jota käsitellään euroryhmässä 13.3.2023.

Suomen kanta

Suomen aiemmat kannat vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen yleisen poikkeuslausekkeen käyttöönottoon ja voimassaoloon vuosina 2020-2023 on määritetty E-selvityksissä E 20/2020 vp., E 23/2021 vp. ja EJ 1/2022 vp.

Asian kiireellisyyden vuoksi tässä perusmuistiossa määritellään poikkeuksellisesti kannat komission tiedonantoon:

Suomi pitää hyvänä, että komissio ennakoi, millaista finanssipoliittista ohjeistusta on odotettavissa kevään maakohtaisissa suosituksissa osana eurooppalaista ohjausjaksoa.

Suomi pitää perusteltuna komission näkemystä siitä, että yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Suomi on aiemmin katsonut, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisen tulisi olla tilapäistä (EJ 23/2022 vp).

Suomi pitää ongelmallisena sitä, että komission tiedonanto pohjautuu ennakkolisiin elementteihin, joista ei vielä ole saavutettu yhteisymmärrystä talouspolitiikan EU-koordinaation arvioinnista käytävissä keskusteluissa.

Suomi ottaa tiedoksi komission kaavaileman laadullisen ohjeistuksen energiatoimiin liittyen.

Suomi tarkentaa tarvittaessa kantojaan asiakokonaisuuteen käsittelyn edetessä.

Pääasiallinen sisältö

Komission tiedonanto finanssipolitiikan ohjauksesta vuodelle 2024

Komission tiedonannon tarkoituksena on antaa ohjausta kevään 2023 vakaus- ja lähentymisohjelmien valmisteluun. Tiedonanto toimii myös pohjana myöhemmin keväällä annettaville maakohtaisille finanssipoliittisille suosituksille.

Komissio kuvaa tiedonannon alussa talouspolitiikan EU-koordinaatiosta käytävien neuvotteluiden tilannetta ja tämänhetkistä taloudellista tilannetta. Komissio julkaisi 9.11.2022 tiedonannon kaavailemistaan uudistuksista talouspolitiikan EU-koordinaatioon (myöhemmin ”marraskuun tiedonanto”).

Finanssipoliittinen vastaus energiakriisiin

Komissio toteaa, että energian hintojen nousun vuoksi jäsenvaltiot joutuivat tekemään finanssipoliittisia tukitoimia, joiden kustannukset ovat merkittäviä. Tukitoimilla vähennettiin korkeiden energian hintojen sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin ja yrityksiin. Energian hintojen näkymät ovat kuitenkin kohentuneet, ja komission mukaan nyt olisi siirryttävä tukitoimista luopumiseen. Ensimmäisenä olisi luovuttava vähiten kohdennetuista tukitoimista, ja mikäli tukitoimien jatkolle on edelleen tarvetta, tulisi niiden olla aikaisempaa kohdennetumpia. Komissio toteaa myös, että pitkällä aikavälillä olisi olennaista vähentää riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista, ja viittaa mm. elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) ja REPowerEU:n toimenpiteisiin.

Yleisestä poikkeuslausekkeesta luopuminen

Komissio vahvistaa tiedonannossaan, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Komissio perustelee poikkeuslausekkeesta luopumista sillä, että Euroopan taloudet ovat elpyneet yli pandemiaa edeltäneen tason ja Venäjän hyökkäyssodan aiheuttaman energian hintojen nousun akuutti vaihe on ylitetty. Poikkeuslausekkeesta luopuminen ja tarve maltilliselle finanssipolitiikalle edellyttävät komission mukaan jäsenvaltioille annettavaa ohjausta vakaus- ja lähentymisohjelmien laadintaan, ja komissio tulee antamaan kevään maakohtaisissa finanssipoliittisissa suosituksissa eritellympää kvantitatiivista ohjausta.

Vakausohjelmien valmistelu ja tulevat finanssipoliittiset suositukset

Komissio toteaa, että voimassa olevan sääntökehikon soveltaminen jatkuu, koska keskustelut talouspolitiikan sääntökehikosta ovat kesken. Kuitenkin komissio esittää, että sujuvan siirtymäkauden takaamiseksi joitakin elementtejä komission marraskuun tiedonannossa esitellyistä uudistuksista sääntökehikkoon otettaisiin mukaan kevästä 2023 alkaen. Komission mukaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien (myöhemmin ”vakausohjelma”) olisi sisällettävä jäsenvaltion keskipitkän aikavälin finanssipoliittisrakenteellinen suunnitelma. Jäsenvaltioiden olisi kuvattava vakausohjelmassaan, kuinka niiden suunnitelmalla taataan alijäämän pysyminen alle 3

prosentin viitearvon sekä velkatason uskottava ja jatkuva aleneminen tai velan pysyminen kohtuullisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Vakausohjelmissa olisi myös kuvattava energiatukitoimet talousarviovaikutuksineen sekä suunnitelma niistä luopumiseksi. Lisäksi vakausohjelmissa olisi kuvattava, miten jäsenvaltion uudistus- ja investointisuunnitelmat, ml. elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvät uudistukset ja investoinnit, tukevat julkisen talouden kestävyttä sekä kestävää ja osallistuvaa kasvua komission tiedonannon linjausten mukaisesti.

Komissio aikoo myöhemmin keväällä ehdottaa maakohtaisia finanssipoliittisia suosituksia, jotka ovat jäsenvaltion omien tavoitteiden mukaisia, kunhan tavoitteilla taataan velkatason aleneminen tai velan pysyminen kohtuullisella tasolla sekä alijäämän pysyminen alle 3 prosentin viitearvon keskipitkällä aikavälillä. Jäsenvaltioiden tavoitteilla viitataan jäsenvaltioiden vakausohjelmissaan esittämiin finanssipoliittisiin tavoitteisiin. Finanssipoliittiset suositukset olisivat maakohtaisesti eriytetty jäsenvaltion julkisen velan haasteiden perusteella. Finanssipoliittiset suositukset perustuvat komission marraskuun tiedonannon mukaiseen nettomenouuraan. Komissio aikoo myös korostaa julkisten investointien roolia finanssipoliittisissa suosituksissa. Komission mukaan finanssipoliittisen sopeutuksen ei tulisi tapahtua julkisten investointien kustannuksella. Jäsenvaltioiden olisi myös hyödynnettävä täysimääräisesti RRF:n ja muiden EU-varojen tarjoamaa tukea. Komissio aikoo myös antaa ohjeistusta energiatukitoimiin liittyen.

Liiallisen alijäämän menettelyiden avaaminen

Tiedonannossa kerrotaan myös komission näkemyksiä liiallisen alijäämän menettelyiden avaamisesta. Keväällä 2022 komissio ilmoitti tarkastelevansa menettelyiden avaamista keväällä 2023 erityisesti heinäkuussa 2022 hyväksytyjen finanssipoliittisten suositusten noudattamisen valossa. Komissio toteaa tiedonannossa tarkastelevansa jäsenvaltioiden taloudellista tilannetta alustavista talousarviosuunnitelmista annettujen arvioiden ja perussopimuksen alijäämä- ja velkakriteerien valossa. Komissio katsoo kuitenkin, että makrotalouden korkea epävarmuus huomioiden menettelyjä ei tulisi avata keväällä 2023. Komissio tulee kuitenkin ehdottamaan alijäämäkriteerin rikkomiseen perustuvien menettelyiden avaamista keväällä 2024 vuoden 2023 toteutuneiden tilastotietojen perusteella.

Taustaa

Vakaus- ja kasvusopimuksen yleinen poikkeuslauseke otettiin ensimmäistä kertaa käyttöön keväällä 2020. EU:n valtiovarainministerit antoivat tämän jälkeen yhteisen julkilausuman, jossa yhdyttiin komission arvioon siitä, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen käyttöönoton edellytykset täyttyvät. Komissio totesi syksyllä 2020 yleisen poikkeuslausekkeen olevan voimassa v. 2021. Kevään 2021 finanssipoliittista ohjausta koskevassa tiedonannossa komissio ilmoitti taloudellisista ehdoista, joiden täytyessä poikkeuslausekkeen voimassaolo voidaan päättää ja tämän pohjalta totesi kevätennusteen 2021 pohjalta voimassaolon jatkuvan myös v. 2022 loppuun asti.

Eurooppalaisen ohjausjakson vuoden 2022 kevätpaketin yhteydessä komissio esitti, että yleisen poikkeuslausekkeen voimassaolo jatkuisi vuonna 2023 ja lakkaisi vuoden 2024 alusta. Tuolloin komissio perusteli voimassaolon jatkamista Ukrainan sodan tuomalla epävarmuudella ja negatiivisilla riskeillä, ennennäkemättömällä energian hintojen nousulla ja toimitusketjujen häiriöillä, joista johtuen talouden tila ei ollut palannut normaalimpiin olosuhteisiin. Jatkamishetimituksen yhteydessä komissio nosti esiin tarpeen vastata finanssipolitiikalla Venäjän hyökkäyksen aiheuttamiin taloudellisiin vaikutuksiin, mukaan lukien energian hintojen nousuun. Ottaen huomioon edellä mainitut perusteet

sekä korkean epävarmuuden ja negatiiviset riskit EU- ja euroalueen talouden näkyymiin, komissio katsoi, että unioni ei ollut vielä poistunut vakavasta taantumasta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 9.3.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 10.3.2023, kirjallinen menettely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL;
Fiscal policy guidance for 2024

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN CENTRAL BANK, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS; Communication on orientations for a reform of the EU economic governance framework

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, neuvotteleva virkamies Antti Kekäläinen, p. +358 295 530 386
VM/EUS, finanssiasiantuntija Hanna Oraheimo, p. +358 295 530 137
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/555/2023

